

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

مطالعات اجتماعی پایه هفتم

فصل سوم: نوجوانان و قانون

چه کسانی از نوجوانان در برابر آسیبها و تهدیدات، محافظت می کنند؟

• خود (با کمک خداوند و معصومین (ع))

نخست، هر نوجوانی باید خودش از خود مراقبت کند. سال گذشته خواندید که هر فرد نسبت به بدن و روح و روان خود مسئول است و باید از اعمال و رفتاری که به سلامتی بدنی و روانی او لطمه میزند، پرهیز کند.

• خانواده

پدر و مادر، مسئولیت مراقبت از فرزندان و فراهم کردن امکانات زندگی برای آنها را دارند. پدر و مادر در تربیت و مراقبت فرزندان، حق قانونی دارند. آنها حق دارند تا زمانی که فرزندانشان مستقل نشده اند، بر فعالیتهای آنها نظارت دقیق داشته باشند.

فصل سوم: نوجوانان و قانون

• مدرسه

نوجوانان، بخش زیادی از زندگی خود را در مدرسه میگذرانند. معلمان و مسئولان مدرسه نیز مانند پدر و مادر، مسئولیت مهم و قانونی مراقبت از نوجوانان را در برابر آسیبهای اجتماعی به عهده دارند. آنها نوجوانان را برای داشتن زندگی شایسته، تربیت می کنند.

• قانون

قانون از حقوق همه افراد از جمله نوجوانان حمایت می کند. نیروی انتظامی (پلیس) برای برقراری امنیت و حفاظت از مردم تلاش و با کسانی که قوانین را نقض کنند، برخورد میکند. البته، پلیس قانون وضع نمیکند و قدرت نامحدود هم ندارد، بلکه پلیس نیز در چارچوب قوانین و تا جایی که قانون به او اجازه میدهد، باید با اقتدار عمل کند.

فصل سوم: نوجوانان و قانون

درس پنجم: قوه قضائیه

فعالیت اول

1- چرا والدین حق دارند از فرزندانشان بپرسند به کجا میروند؟ با چه کسانی دوست هستند؟ چه موقع به خانه برمیگردند؟ و سؤالاتی از این قبیل ...

2- به نظر شما ارتباط با خدا از طریق نماز و دعا، چگونه ما را از افتادن به دام آسیب ها، حفظ میکند؟ توضیح دهید.

3- درباره چگونگی تقویت اراده و تسلط بر تمایلات خود فکر کنید و چند تمرین پیشنهاد کنید.

قانون از حقوق همه مردم حمایت میکند و همه مردم در برابر قانون، مساوی هستند. **اما اگر قانون رعایت نشود، چه باید کرد؟**

هر چند بسیار خوب است که همه مردم در کنار هم به گونه ای زندگی کنند که هیچ وقت اختلافی بین آنها پیش نیاید، همه وظایف خود را به خوبی انجام دهند، به حقوق یکدیگر احترام بگذارند و قوانین را رعایت کنند، اما به هر حال در هر جامعه ای افرادی وجود دارند که با زیر پا گذاشتن قانون تخلف می کنند. همچنین در هر جامعه ای اختلافاتی بین افراد، به وجود می آید. این اختلافات ممکن است در اثر آگاه نبودن و ندانستن قانون پیش بیاید و یا افرادی عمداً از قانون سرپیچی کنند.

فصل سوم: نوجوانان و قانون

قوه قضائیه

قوه قضائیه

فصل سوم: نوجوانان و قانون

قوه قضائیه

در هر جامعه ای باید نهادی وجود داشته باشد که عدالت اجتماعی را برقرار سازد، بر اجرای قوانین نظارت کند، با تخلفات برخورد کند و متخلفان را به مجازات برساند. این نهاد «قوه قضائیه» است که پشتیبان حقوق فردی و اجتماعی افراد است.

قوه قضائیه وظایف زیر را برعهده دارد:

1. رسیدگی به شکایتهای مردم و حل اختلافات آنها
2. کشف جرم، تعقیب و مجازات مجرمان
3. اقدامات مناسب برای پیشگیری از وقوع جرم
4. گسترش عدل و آزادی های مشروع در جامعه
5. نظارت بر حسن اجرای قوانین در سازمان ها و دستگاه های اداری

فصل سوم: نوجوانان و قانون

قوه قضائیه

برخی ارکان و سازمان های وابسته به قوه قضائیه:

- * دادگاه ها و دادرها
- * دیوان عالی کشور
- * دیوان عدالت اداری
- * سازمان بازرسی کل کشور
- * سازمان قضایی نیروهای مسلح
- * سازمان زندان ها و اقدامات تأمینی و تربیتی
- * سازمان ثبت اسناد و املاک
- * سازمان پزشکی قانونی

فصل سوم: نوجوانان و قانون

رسیدگی به شکایتهای مردم و حل اختلافات

رسیدگی به شکایت های مردم و حل اختلافات

یکی از مهم ترین وظایف قوه قضائیه، حل کردن اختلافات مردم است. البته در هر اختلافی بهتر است افراد سعی کنند در درجه اول از راه مسالمت آمیز و با گفت و گو موضوع را حل کنند و در این راه از افراد باتجربه تر و ریش سفیدان فامیل و **شورای حل اختلاف محله** کمک بگیرند و در صورتی که نتیجه ای حاصل نشد برای حل اختلاف به دادگاه مراجعه نمایند.

دادگاه ها انواع گوناگون دارند. همچنین، هیچ گاه افراد نباید برای گرفتن حق خود، به طور خودسرانه یا از راه زد و خورد و نزاع، عمل کنند.

به طور کلی دَعَاوی ای که در دادگاه ها طرح میشوند، به دو دسته تقسیم می شوند:

دعاوی (اختلافات) کیفری: مربوط به اعمالی است که دادگاه برای فردی که مرتکب جرمی شده است، مجازات تعیین می کند.

دعاوی (اختلافات) حقوقی: مربوط به اعمالی است که دادگاه مجازاتی تعیین نمیکند بلکه افراد را ملزم می کند که تکالیفشان را انجام دهند یا حقوق قانونی دیگران را بدهند.

فصل سوم: نوجوانان و قانون

انواع دعاوی
(اختلافات):

1. کیفری

2. حقوقی

فصل سوم: نوجوانان و قانون

نمونه اختلافات کیفری

موقعیت های 1 و 2، نمونه هایی از دعاوی کیفری است:

موقعیت (1):

در یک مغازه، فردی به هنگام اختلاف بر سر موضوعی با یک مشتری دیگر شروع به توهین و فحاشی و افترا زدن به او نمود و او را با قدرت نمایی تهدید کرد.

موقعیت (2):

در محله آقای صادقی فردی در منزل شخصی اش افراد بیمار را می پذیرد و از آنها حق ویزیت دریافت می کند. این فرد مجوز نظام پزشکی ندارد.

در موقعیت (1) به موجب قانون، فحاشی و افترا یا قدرت نمایی، جرم است و مجازات زندان دارد.

در موقعیت (2) نیز به موجب قانون، اگر کسی بدون داشتن مدرک، خود را پزشک، مهندس، وکیل و... معرفی کند و بخواهد از راه فریب دیگران، منفعی را به دست آورد. «غصب عنوان» نموده و این کار، جرم است و مجازات زندان دارد.

فصل سوم: نوجوانان و قانون

نمونه اختلافات حقوقی

موقعیت های 3 و 4، نمونه هایی از دعاوی حقوقی است:

موقعیت (3):

یکی از همسایگان خانم شریفی در هنگام ساختمان سازی به طور ناخواسته، قسمتی از خانه او را با خاک بردار (لودر) خراب کرده است.

در موقعیت (3) دادگاه، میزان ضرر و زیان را تعیین میکند و فرد باید خسارات را بپردازد.

موقعیت (4):

آقای سعیدی ادعا میکند بخشی از زمین کشاورزی آقای محسنی را خریده و در آن درخت کاری نموده است اما آقای محسنی می گوید مقدار زمین تصرف شده مطابق با سندی که تنظیم شده، نیست.

در موقعیت (4) نیز پس از رأی دادگاه، فردی که خطا کرده، باید حقوق دیگری را به او پس دهد.

در دادگاه، قاضی مدارک خواهان (شاکی) * و خوانده* را مطالعه میکند و از آنها میخواهد تا دلایل خود را بیان کنند. قاضی باید فردی عادل و آشنا با قوانین باشد.

* **خواهان (شاکی):** کسی که شکایتی را در دادگاه علیه فردی یا مؤسسه ای طرح میکند.

• **خوانده:** کسی که از او شکایت شده است.

در همه دادگاه ها، افراد حق دارند فردی را به عنوان «وکیل» انتخاب کنند تا از حقوق آنها دفاع کند.

وکیل کسی است که در رشته حقوق درس خوانده و به قوانین آشناست و پروانه (اجازه نامه) وکالت دارد.

اگر کسی توانایی مالی نداشته باشد که وکیل بگیرد، میتواند از دادگاه درخواست وکیل کند. همچنین افراد میتوانند قبل از نوشتن شکایت در مجتمع های قضایی، با مشاور حقوقی در آن مجتمع مشورت کنند تا بدانند چگونه شکایت خود را مطرح کنند.

فصل سوم: نوجوانان و قانون

دادگاه

فصل سوم: نوجوانان و قانون

فعالیت

۴- فردی بابت فروش چند تخته فرش، از مشتری چک دریافت کرده است اما وقتی به بانک مراجعه کرده، پی برده که آن چک موجودی ندارد. او نه قوانین مربوط به چک را میداند و نه چگونگی طرح شکایت را. چه باید بکند؟

۵- در موقعیت های 1 تا 4 صفحه قبل دو مورد جرم وجود دارد. این جرمها را بیان کنید.

۶- چرا افراد نباید خودسرانه یا از راه دعوا و زد و خورد به حل اختلافات بپردازند؟ مثالی بیاورید.